UNIVERSITATEA [NUMELE UNIVERSITĂȚII]
FACULTATEA DE DREPT

Specializarea Drept

REFERAT

Disciplina: Drept civil. Persoanele

Capacitatea civilă a persoanei fizice: capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu

Cadru didactic:
Conf. univ. dr. Elena Vasilescu

Student:
Radu Stoica
Anul I, grupa 104

Iași, 2026

CUPRINS

Introducere....3

1. Noțiunea de capacitate civilă....3

2. Capacitatea de folosință....3

2.1. Definiție și durată....3

2.2. Copilul conceput....3

3. Capacitatea de exercițiu....4

3.1. Lipsa capacității de exercițiu....4

3.2. Capacitatea de exercițiu restrânsă....4

3.3. Capacitatea de exercițiu deplină....5

Concluzii....5

Bibliografie....6

Exemplu fictiv · licenta-disertatie-romania.com

Introducere

Orice om are drepturi și obligații civile, dar nu orice om le poate exercita singur. Un copil de câțiva ani poate fi proprietarul unui apartament primit prin moștenire, însă nu îl poate vinde singur. Dreptul civil explică această diferență prin noțiunea de capacitate civilă, cu cele două forme ale ei: capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu.

Referatul prezintă cele două forme ale capacității civile a persoanei fizice, așa cum sunt reglementate de Codul civil (Legea nr. 287/2009, republicată) și explicate în manualele de drept civil (Ungureanu & Munteanu, 2015). Primul capitol definește capacitatea civilă, al doilea tratează capacitatea de folosință, iar al treilea etapele capacității de exercițiu, de la lipsa ei până la capacitatea deplină.

1. Noțiunea de capacitate civilă

Codul civil pornește de la o regulă generală. Potrivit art. 28 alin. (1), „capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor”, iar alin. (2) precizează că „orice persoană are capacitate de folosință și, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exercițiu”.

Din acest text rezultă două idei. Prima: capacitatea de folosință aparține oricărei persoane, fără excepție. A doua: capacitatea de exercițiu este regula, dar legea poate prevedea cazuri în care ea lipsește sau este restrânsă.

2. Capacitatea de folosință

2.1. Definiție și durată

Art. 34 din Codul civil definește capacitatea de folosință ca fiind „aptitudinea persoanei de a avea drepturi și obligații civile”. Este, așadar, o aptitudine abstractă: ea nu înseamnă că persoana are efectiv anumite drepturi, ci că poate fi titulara lor.

Potrivit art. 35, capacitatea de folosință „începe la nașterea persoanei și încetează odată cu moartea acesteia”. Ea nu depinde de vârstă, de sănătate sau de pregătirea persoanei: un nou-născut are aceeași capacitate de folosință ca un adult.

2.2. Copilul conceput

Legea face o excepție în favoarea copilului care nu s-a născut încă. Art. 36 prevede că „drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naște viu”.

Exemplu fictiv · licenta-disertatie-romania.com

Regula preia vechiul adagiu *infans conceptus pro nato habetur quotiens de commodis eius agitur*: copilul conceput este socotit născut ori de câte ori este vorba de interesele lui. Aplicația practică cea mai cunoscută este moștenirea: copilul conceput la data deschiderii succesiunii poate moșteni, cu condiția să se nască viu.

3. Capacitatea de exercițiu

Art. 37 definește capacitatea de exercițiu drept „aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile". Spre deosebire de capacitatea de folosință, ea depinde de discernământ, adică de puterea de a înțelege consecințele faptelor proprii. De aceea, legea o leagă de vârstă și o împarte în trei etape (Tabelul 1).

3.1. Lipsa capacității de exercițiu

Potrivit art. 43 alin. (1) lit. a), nu are capacitate de exercițiu, în afara altor cazuri prevăzute de lege, „minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani". Pentru el, actele juridice se încheie, în numele lui, de reprezentanții legali, adică de părinți sau de tutore [art. 43 alin. (2)]. Legea îi permite totuși să încheie singur actele anume prevăzute de lege, actele de conservare și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent, care se execută la momentul încheierii lor [art. 43 alin. (3)].

3.2. Capacitatea de exercițiu restrânsă

De la 14 ani, minorul are capacitate de exercițiu restrânsă [art. 41 alin. (1)]. El încheie actele juridice personal, dar „cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui", iar în cazurile prevăzute de lege și cu avizul consiliului de familie, dacă există, și autorizarea instanței de tutelă [art. 41 alin. (2)]. Singur poate face acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, acte de acceptare a unei moșteniri sau a unor liberalități fără sarcini și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent, care se execută la data încheierii lor [art. 41 alin. (3)].

Capacitatea de exercițiu nu ține doar de vârstă. După modificările aduse prin Legea nr. 140/2022, are capacitate de exercițiu restrânsă și majorul care beneficiază de consiliere judiciară [art. 41 alin. (1^1)], iar lipsit de capacitate de exercițiu este cel care beneficiază de măsura tutelei speciale [art. 43 alin. (1) lit. b)]. Referatul se oprește la etapele legate de vârstă.

Exemplu fictiv · licenta-disertatie-romania.com

3.3. Capacitatea de exercițiu deplină

Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră, iar persoana devine majoră „la împlinirea vârstei de 18 ani” (art. 38). Codul civil prevede două situații în care un minor o dobândește mai devreme:

- *prin căsătorie*: minorul care se căsătorește dobândește capacitatea deplină de exercițiu (art. 39);
- *prin hotărârea instanței de tutelă*: pentru motive temeinice, instanța poate recunoaște minorului care a împlinit 16 ani capacitatea deplină de exercițiu, după ascultarea părinților sau a tutorelui; titlul art. 40 o numește „capacitatea de exercițiu anticipată”.

Tabelul 1. Etapele capacității de exercițiu a persoanei fizice

Situația	Cine (după vârstă)	Cum se încheie actele juridice	Temei
Lipsa capacității de exercițiu	sub 14 ani	de reprezentantul legal (părinți, tutore), cu excepția actelor permise de lege	art. 43
Capacitate de exercițiu restrânsă	14-18 ani	de minor, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui și, când legea cere, cu autorizarea instanței de tutelă	art. 41
Capacitate de exercițiu deplină	de la 18 ani	de persoană, singură	art. 38
Capacitate deplină dobândită de minor	prin căsătorie sau de la 16 ani, prin hotărâre	de minor, singur	art. 39-40

Sursa: prelucrare proprie după Codul civil, art. 38-43 (fără situațiile majorilor ocrotiți prin consiliere judiciară sau tutelă specială).

Concluzii

Capacitatea civilă are două fețe. Capacitatea de folosință aparține oricărei persoane, de la naștere (iar pentru drepturile sale, chiar de la concepțiune) până la moarte, și nu depinde de vârstă. Capacitatea de exercițiu, în schimb, presupune discernământ, de aceea legea o acordă treptat: deloc până la 14 ani, restrânsă între 14 și 18 ani și deplină de la majorat.

Această construcție protejează persoanele care nu își pot apăra singure interesele, fără să le lipsească de drepturi: copilul care nu poate vinde singur apartamentul moștenit rămâne proprietarul lui, iar actul se încheie, când este nevoie, de reprezentantul legal și în condițiile prevăzute de lege.

Exemplu fictiv · licenta-disertatie-romania.com

Bibliografie

Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată. (2011). *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

Ungureanu, O., & Munteanu, C. (2015). *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil* (ed. a 3-a, revăzută și adăugită). Hamangiu.

Exemplu fictiv, pentru structură și formulare; nu îl preda ca atare.

Numele, datele din tabele și cazurile sunt inventate; sursele din bibliografie sunt reale. Model gratuit de pe licenta-disertatie-romania.com/resurse/model-referat-word/, unde găsești și șablonul gol.

Nu ai timp? Scriem referatul de la zero sau îl corectăm pe al tău, după cerințele profesorului. Livrare în maxim 2 zile, plată după livrare. Scrie-ne pe WhatsApp de pe licenta-disertatie-romania.com/servicii/referate-proiecte-facultate/